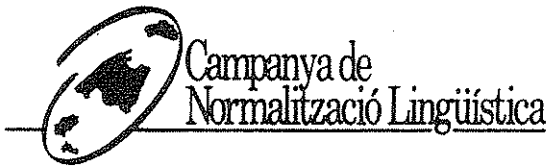

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

V

Palma
1993

Línia Directa

© Aina Moll, A. I. Alomar i Celia Riba, segons l'autoria dels textos

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Jorvich, s.l.

Impressió: Jorvich, s.l.

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

I.S.B.N. 84-604-8810-1

VI

L'exemple dels aranesos

Un article recent, titulat *El mito de la lengua*, que inicialment, per un error en la fotografia que l'acompanyava, molts van atribuir a l'exbatle de Palma, ha fet que alguns comunicants s'adreçassin a nosaltres per manifestar-se'n escandalitzats i per reclamar una resposta per part nostra.

Crec que no ho paga. La resposta hauria de ser molt llarga, perquè

l'article conté un munt d'afirmacions generals que és difícil no compartir, però que resulten "vuits i nous, i cartes que no lliguen", en relació amb el missatge que l'autor vol comunicar, i amb el qual estam, igual que els nostres comunicants, en radical desacord. Dos exemples:

1. És evident que els gestos són un mitjà de comunicació interpersonal molt expressiu, però no podem anar pel món fent l'ullet a la gent, o fent-li "pam i pipa", per dir-li "estic amb tu" o "ja t'he ben hagut"; i les besades ardoroses i les abraçades que deixen capolat el receptor, només se les poden permetre els fans i les fans dels candidats, en època de campanya electoral.

2. ¿A què ve invocar davant "els normalitzadors" l'article 3 de la Constitució, que no hem discutit mai, oblidant l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia i la Llei sencera de Normalització, que són els textos legals derivats de l'aplicació d'aquell article constitucional a la nostra Comunitat?

Un altre exemple de la mateixa casta és el referent a l'aranès i als aranesos, i d'aquests m'interessa parlar-ne, perquè, per motius diametralment oposats als de l'autor de l'article, pens que els hauríem d'imitar. Ell diu: *Els aranesos diuen que el seu aranès no és català, ni castellà, ni francès* (És ver, i tenen raó: és una modalitat del gascó, una de les branques de l'occità; hi ha discussió sobre el nom de la llengua, no sobre la seva realitat) ...però l'estimen i l'usen. En efecte: no com la majoria de mallorquins, que també estimen el mallorquí (i aquest sí que és català, i s'equivoquen els qui ho neguen), però l'abandonen davant un castellanoparlant encara que els entengui. Fins aquí, d'acord.

Ara bé, els aranesos saben que això no basta, i que una llengua no "viu" plenament si no té una normativa i un ensenyament a l'escola, i un ús oficial dins l'Administració. I tot això ho han aconseguit ja, perquè s'ho proposaren col·lectivament des del primer moment del nou règim constitucional. Jo ho sé bé, perquè vaig tenir ocasió de donar-los suport, durant tot el temps que vaig ser directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya (1980-1988). La Generalitat té ben clar que l'aranès és la primera llengua de la Vall d'Aran, el català la segona i el castellà la tercera, i que té l'obligació d'ensenyar-les totes tres; per això publicà l'any 1982 les normes ortogràfiques ela-

borades per un grup de lingüistes -aranesos, catalans i occitans- i les oficialitzà el 1983 (cosa que no ha fet l'Estat francès per a l'occità). Els noms dels topònims de la Vall tenen com a única forma oficial l'aranesa. Segons una enquesta destinada a establir el cens lingüístic de la Vall d'Aran, dels 6.000 habitants que tenia, l'any 1984, un 8% eren catalans i un 27% castellanoparlants, però la gran majoria entenia la llengua del país, i més del 80% la parlava; i a la pregunta de com havien après la llengua del territori, la majoria dels joves no-aranesos contestava "amb els amics" i "a les discoteques".

Tot això és fruit del seny i de la voluntat d'una població autòctona que no arriba a 4.000 habitants. Amb ells no té cap valor allò de "los trescientos millones", com a excusa per abandonar la llengua pròpia... -
A. M. (21-6-93)